

Uten mat, stopper alt!

Navn på søker: Utviklingsfondet

Tema for programmet: Sult, klimatilpasning og urfolkungsdoms innflytelse

Samarbeidsland: Guatemala

Programperiode: 4 år

Uten mat, stopper alt. Sult er av den grunn det viktigste problemet å bekjempe i verden. I Guatemala står urfolkungsdom i frontlinjen mot klimaendringene. De ser at økende ekstremvær og stadig vanskeligere dyrkingsforhold truer landets matproduksjon og framtidsutsikter - og de ønsker å gjøre noe med det. OD2024 vil gi urfolkungsdom den innflytelsen de trenger for å skape endring i sitt eget liv og land.

Forventede endringer

Urfolkungsdom i Guatemala har styrket sin evne til å tilpasse seg klimaendringer, dette ved å tilegne seg praktisk kunnskap om hvordan de kan gjøre landbruket mer motstandsdyktig mot klimapåvirkninger. Denne kunnskapen om klimatilpasset landbruk gir ikke bare ungdommene langt bedre forutsetninger for å sikre matproduksjonen, men gir dem også muligheten til å skaffe seg en inntekt. Ungdom er bedre organiserte og har styrket sin påvirkningskraft. De deltar mer aktivt i beslutningstakingende organer og lokale myndigheter satser på ungdom og ser på dem som viktige samfunnsborgere.

Kampanjeforslag: Sultbekjempelse gjennom matsikkerhet og klimatilpasning.

Vi tror en kampanje som løfter guatemalansk og norsk ungdom som nøkkelspillere i klimakampen, med særlig søkelys på mat; vårt mest grunnleggende behov, vil ha stor slagkraft blant unge både i by og land. Vi foreslår en kampanje som setter lys på viktigheten av klimatilpasning både her hjemme og i Guatemala for å bekjempe sult for de mest sårbare befolkningsgruppene. Kampanjen vil rette fokuset på hvordan klimaendringer og matproduksjon henger sammen, samt oppfordre til refleksjon rundt begrepet *klimarettferdighet*.

Med klimarettferdighet sikter vi til at de som er minst ansvarlige for klimaendringene ofte lider mest av konsekvensene. Dette er en urettferdighet vi ikke kan akseptere. De landene med størst historisk ansvar for klimagassutslipp, må også ta det største ansvaret for å løse problemene de har medvirket til å skape. Vår kampanje vil mobilisere norske elever til en solidarisk innsats for en bedre fremtid sammen med guatemalansk ungdom som allerede opplever sult som en trussel i møte med stadig mer uforutsigbare klimaendringer. Sammen kan de bidra til en verden der sult ikke lenger er en hindring for ungdoms potensial og drømmer, der de har tilgang til nok mat og får muligheten til å leve sine liv til det fulle.

DEL 1: PROGRAMMET

Situasjonsanalyse

Klimaendringene truer både matsikkerheten og livsgrunnlaget i Guatemala, hvor nesten én av fire landsbybeboere lever i ekstrem fattigdom. Klimaendringene har forverret en allerede sårbar situasjon. Landbruket er hovedsakelig basert på noen få produkter som mais, bønner og poteter. Produksjon av grønnsaker, frukt og knoller er ofte basert på kjøpte frø, og den fattigste delen av småbrukerne mangler ressurser til å investere i og diversifisere gårdene sine. Produksjonen på åkerlappene går først og fremst til å dekke matbehovet til egen familie, og noe salg på det lokale markedet gir en sårt tiltrengt inntekt. Åkerlappene ligger ofte i bratte skråninger og er utsatt for

jorderosjon. Ødelegges basisproduktene mais og bønner av tørke eller orkan, forsvinner eksistensgrunnlaget.

Guatemala er et av de ti mest sårbare landene i verden når det gjelder klimaendringer (USAID, 2019). Og det er i det foreslåtte programområdet, høylandet i Vest-Guatemala, at klimaendringene gjør seg mest gjeldende. Ekstreme værhendelser som langvarig tørke, kraftige nedbørsmengder, flom og temperatursvingninger, skjer stadig oftere. I høylandet oppleves nå nye sykdommer på plantene som tidligere bare skjedde i lavlandet. Sterk vind er hyppigere i vekstsesongen, noe som påvirker maisavlingene ettersom mange varianter er høye og brekker av vindkastene. Effekten av klimaendringer forverres av nedbrytingen av økosystemer, hovedsakelig avskoging, som øker risikoen for skred og erosjon og ødeleggelse av vannkilder. I november 2020 rammet orkanen Eta og stormen Iota den nordlige delen av Guatemala hardt, og etterlot 2,4 millioner mennesker berørt, hvorav 270.000 mennesker mistet hjemmene sine og mange fikk avlingene sine ødelagt.

Gjennomsnittstemperaturen i Guatemala forventes å øke opptil 3,5 grader innen 2050¹. Dette er kritisk. Fremtidige scenarier tyder på at produksjonen av basisproduktene mais og bønner vil falle betydelig som følge av høyere temperaturer og mer varierende nedbør. En forlengelse av den tørre sesongen vil påvirke den andre plantesesongen av bønner. Høyere temperaturer vil også påvirke kaffeproduksjonen, og presse produksjonen til høyreliggende områder, noe som kan øke graden av avskoging, landkonflikter og endre eksisterende produksjonssystemer. Kaffe bidrar betydelig til økonomien gjennom sesongbasert sysselsetting for mange husholdninger og er en svært viktig eksportvare.

Behov for tilpasning og kreditt. Omtrent halvparten av alle Guatemalas ungdom vokser opp i familier som er avhengige av landbruk og naturressurser. Målgruppen for Utviklingsfondets OD-søknad er nettopp urfolksungdom som vokser opp på landsbygda med familier som er helt avhengige av selvbergingsjordbruk. Overskuddet av produksjonen blir solgt på det lokale markedet, og gir familien mulighet til å handle klær og andre matvarer som de selv ikke produserer. Landbrukskunnskap går vanligvis i arv fra generasjon til generasjon. Men på grunn av klimaendringene er det helt nødvendig med ny kunnskap og praktiske løsninger som kan bidra til å sikre mattilgang og bedre forvaltningen av naturressursene.

En viktig utfordring for å oppnå målet om økt matproduksjonen er mangelen på kreditt for å anskaffe nødvendige innsatsmidler. Det handler om penger til kjøp av såfrø, planter, gjødsel, redskaper, vanningsystemer og lagringsmuligheter. Småbønder og ungdom blir normalt ikke kvalifisert for lån hos nasjonale banker, ofte på grunn av mangel på gyldige eiendomsdokumenter. Skulle de likevel oppnå lån så er rentenivået meget høyt (ofte over 20 %), og dette spiser opp mye av produksjonsgevinsten.

Fattigdom og sjokkerende ulikhet preger Guatemala. Ifølge FNs matvareorganisasjon (FAO) lever hele 53 prosent av Guatemalas befolkning i fattigdom, og blant mayafolket er tallet enda mer alarmerende, med så mye som 83 prosent som lever i fattigdom. Urfolk utgjør omtrent halvparten av landets 18 millioner mennesker, og de utgjør flertallet i det foreslåtte programområdet i høylandet i vest. I dette området er tilgangen til grunnleggende tjenester som utdanning og helsetilbud svært begrenset. Mange landsbyer mangler også grunnleggende infrastruktur som elektrisitet, mobildekning og pålitelige veier.

Guatemala er et av landene i verden med størst forskjeller og urettferdighet. 60 guatemalanere (0,001 prosent av befolkningen) eier over halvparten av nasjonaløkonomien.² Jordfordelingen er også

¹ Guatemala System of Climate Change Sciences, SGCCC, 2019

² <https://borgenproject.org/exploring-poverty-rate-in-guatemala/>

svært skjev; 2,5 % av storgårdene i Guatemala okkuperer mer enn 65% av den dyrkbare jorda. Denne urettferdigheten gjenspeiles i alle aspekter av samfunnet og begrenser sterkt mulighetene for ulike deler av befolkningen. Nesten halvparten av barn under fem år lider av veksthemming, og forekomsten av kronisk underernæring er den sjettede høyeste i verden.³

Fattigdomssituasjonen har en ødeleggende innvirkning på fremtidsperspektivene til ungdom i Guatemala, spesielt de som bor på landsbygda. Mange barn og unge har ikke muligheten til å fullføre grunnskolen, og for de som gjør det, er sjansene for å gå videre til videregående skole svært begrensede, både på grunn av geografiske avstander og økonomiske utfordringer i familien. Jobbmulighetene er også svært begrensede, og for mange er de eneste alternativene å hjelpe til på familiegården, ta midlertidige jobber på andre gårder, arbeide som sesongarbeidere eller ta ufaglærte jobber med dårlig lønn og arbeidsforhold

Korrupsjon og autoritært styre. Det var folkelig opprør mot autoritære og korrupte diktaturer som ledet fram til borgerkrigen i 1960, en konflikt som varte i 36 år og der urfolk ble utsatt for utallige massakrer. I etterkant av krigen (fred i 1996) bruker staten fortsatt voldelig undertrykkelse som et instrument for sosial kontroll. Krigens militærmakt har i stor grad klart å beholde sine maktposisjoner, og sentralmyndighetene fortsetter å ha en autoritær profil. Mayafolk blir fortsatt utsatt for rasisme og strukturell undertrykkelse. Stadig vekk blir det avdekket korrupsjon og nære bånd mellom myndighetene og organisert kriminalitet. Politikerne er opptatt av makt, alliansebygging og egen vinning, og lytter i liten grad til ungdommens behov og krav om rettigheter. Ytringsfriheten er også blitt begrenset under nåværende regjering, og mange organisasjoner frykter at de skal miste sitt juridiske løyve og bli oppløst dersom de hever sin røst i protest. Svært mange urfolksungdommer har derfor ingen tillit til endringer gjennom det politiske systemet.

Den sosiale ekskluderingen og marginaliseringen gjør at ungdom fra landsbygda har få muligheter til å bli hørt. Ungdom er sjeldent representert i beslutningstakingende organer og har derfor liten påvirkningskraft. Heller ikke i lokaldemokratiet, i de mange landsbyrådene og på kommunenivå, blir ungdom lyttet til. Mangelen på muligheter og begrensede framtidsutsikter i lokalsamfunnene og hjemlandet er årsaker til at årlig rundt 17.000 ungdommer bestemmer seg for å legge ut på den livsfarlige reisen nordover til USA gjennom Mexico, med hjelp av menneskesmuglere. Denne drastiske avgjørelsen representerer et alvorlig tap for dagens ungdomsgenerasjon og for landet som helhet, samtidig som den understreker det presserende behovet for tiltak som kan gi ungdom en bedre fremtid og bekjempe sult og fattigdom.

Programrets endringsteori/forventede endringer

Vårt hovedmål med programmet er å utrydde sult, fordi vi vet at uten mat, stopper alt. Gjennom programmet har vi som mål å forbedre livskvaliteten og trivselen til urfolksungdommer fra høylandet i Guatemala ved å skape vedvarende endringer på følgende områder:

1. Klimatilpasning og matsikkerhet

Gjennom programmet ønsker vi å gi urfolksungdommene og deres familier økt trygghet når det gjelder mat. Matsikkerhet oppnås ved å fremme landbruk som gir en mer pålitelig og mangfoldig produksjon. Kunnskap om klimaendringer og klimatilpasning vil gi ungdommene tro på en fremtid innenfor landbruket og styrke deres rolle som sentrale aktører i matproduksjonen i landet.

Det er håp i landbruket, til tross for utfordringene knyttet til klimaendringer. Landbruk kan absolutt være en bærekraftig levevei for ungdom i Guatemala. OD2024 vil investere i opplæring av nye

³ <https://www.unicef.es/noticia/desnutricon-en-guatemala>

dyrkningsmetoder, klimatilpasningstiltak, organisering og forbedret markedstilgang. Med teknisk rådgivning fra lokale og erfarne agronomer⁴ kan avlingene øke i omfang og driften bli mer variert. Utviklingsfondets partnere er eksperter på klimatilpasset landbruk, og de vil kunne fungere som rådgivere for ungdommene. Dette inkluderer konkrete tiltak som forbedrede vanningsystemer, tilgang til et bredt spekter av frø som tåler et varmere og tørrere klima, kunnskap om forebyggende tiltak for å unngå plantesykdommer, bruk av organisk gjødsel, bevaring av det rike jordsmonnet og tiltak for å hindre erosjon. Ungdom vil ikke bli passive mottakere av kunnskap; etter at de selv er trent opp vil de selv være promotører for klimatilpasset landbruk hos sin egen familie, naboer og lokalsamfunn.

2. Økt matproduksjon og økte inntekter:

Økt produksjon i landbruket, samt økt deltakelse i verdikjeden, fører til høyere inntekt for deltakerne i programmet. Ungdom må få opplæring i bearbeiding av landbruksprodukter og oppnå større deltakelse i produksjonskjeden, inkludert kommersialisering av varene. Dette vil gi ungdommene høyere inntekt. Ved å fri seg fra de store selskapenes monopol på frø, kjemiske plantevernmidler og gjødsel, kan den nye generasjonen bønder sitte igjen med et større overskudd. Innsatsen vil kreve investeringer, noe som kan sikres gjennom grønne kreditter for ungdom. Ved bruk av mikrokreditter gir programmet ungdommene (og deres familier) muligheten til å øke sin innsats innenfor landbruket og investere i produkter som gir god avkastning. Produkter som kaffe og kardemomme har vist seg å kunne gi ekstra god avkastning i dette høylandsområdet vest i Guatemala.

3. Økt deltakelse i lokaldemokratiet:

Å organisere seg er en viktig forutsetning for deltakelse og innflytelse. Det gir ungdom rom og muligheter til mestring, noe som styrker den enkeltes selvtillit og kan gjøre dem sterkere når de står sammen. Ved å tilrettelegge for møteplasser der ungdom kan bygge kunnskap, diskutere utfordringer og dele erfaringer, kan de sammen utvikle tiltak for å overvinne deres utfordringer. Når det gjelder å endre holdninger og bryte tradisjonelle mønstre, spiller ungdom en sentral rolle. Erfaringer viser at ungdommers deltakelse i landsbyråd har ført til tiltak som gagnar vanskeligstilte og marginaliserte grupper, noe som har ført til økt åpenhet og ansvarliggjøring av lokale myndigheter.

Programmet gir urfolksungdom økt kapasitet til å tilpasse seg klimaendringene, styrke matproduksjonen og inntektsmulighetene, og øke deres innflytelse. Dette danner en solid plattform for å bekjempe sult og forbedre matsikkerheten. For ungdom innebærer dette trygghet om at de vil kunne sikre seg et livsgrunnlag der de kan realisere sine drømmer, utnytte sine ressurser, kunnskap og potensial, og unngå den samme usikkerheten som deres foreldre har opplevd. Det handler om å bli hørt, anerkjent og ha muligheten til å ta egne beslutninger om sin fremtid, samtidig som de er rustet til å bidra positivt til samfunnet og løse sultproblemet.

Aktiviteter

Klimatilpasning og forvaltning av naturressurser. Programmet vil skolere ungdom om forvaltning av naturressurser, inkludert kunnskap om planter som tåler et mer ekstremt klima, som styrtregn, tørke, varme, frost og sterke vindkast. Programmet inkluderer konstruksjon av *regnvannsamlere*⁵ for å sikre vanning i den krevende tørketiden. Det vil bli gitt opplæring og gjennomføring av organisk

⁴ Disse lanbruksrådgiverne er ansatte i Utviklingsfondets samarbeidsorganisasjoner Utz Che', Asocuch og Ammid. De er eksperter på klimatilpasning og snakker de lokale mayaspråkene.

⁵ Kanalisering av regnvann fra tak til store tanker/beholdere under regntiden fra mai til oktober.

produksjon med diversifisering av åkrer med frukttrær, matplanter og medisinplanter. Mangfoldiggjøringen av matproduksjonen omhandler også husdyrhold.

Økt matproduksjon og entreprenørskap. Programmet vil fremme produksjon og entreprenørskap gjennom opprettelse og opplæring av kollektive og individuelle foretak. Det vil bli gitt kurs om entreprenørskap innen en rekke aktiviteter innen landbruk. Utveksling av vellykkede erfaringer innen entreprenørskap hører med. For å kunne gi ungdom en mulighet til å starte opp egne foretak er det helt nødvendig med startkapital. Programmet vil gi mikrokreditt til lavere rente enn markedsrenten både til ungdomscooperativer og individuelt. Det vil også bli gitt startkapital til baseorganisasjoner for å fremme produktive prosesser sammen med ungdommer. Vi har allerede sett noen vellykkede eksempler, som f.eks. urfolksungdom som dyrker grønnsaker til skolematordningen (Guatemala tilbyr gratis skolemat til elevene, og dette er et potensielt stort marked for småprodusentene).

Mikrokredittene brukes til å hjelpe ungdommen i produksjonsprosessen. Midlene kan benyttes til anskaffelse av innsatsmidler og redskaper, beskjæring, plante nye planter, organisk gjødsling, organisk plantevernmidler for å unngå sykdommer, og til å investere i infrastruktur for behandling av de innhøstede produktene (f. eks vaskestasjoner og tørkeområder for kaffe). Vi har valgt å kalle kredittordningen for «grønne», dette henspiller på at låntakeren forplikter seg til å gjennomføre et miljøtiltak på sitt jordstykke. Dette kan for eksempel være planting av frukttrær og skog, produsere organisk gjødsel, bygge små demninger for vanning, eller bygge terrasser i åssidene for å hindre jorderosjon. Gevinsten er dobbel – ungdommen og dens familie/ungdomscooperativet oppnår en mer effektiv produksjon og lokalsamfunnet drar nytte av miljøtiltakene.

Deltakelse og rettigheter. Programmet vil gi ungdommene økt deltakelse i grasrotorganisasjonenes styrende organer. Dette vil skje både gjennom bevisstgjøring av organisasjonene om viktigheten av inkludering av ungdom (som revidering av interne regler for å sikre økt inkludering av ungdom i styringsorganene), samt styrke ungdoms lederegenskaper. Programmet inkluderer lederskole for urfolksungdom, inkludert utvekslingsmøter, og politisk treningsskole for å kunne fremme politiske rettigheter for ungdom. Programmet vil styrke nettverket av ungdomsorganisasjoner i det vestlige høylandet i Guatemala.

Programmets tre komponenter vil starte opp samtidig i de ulike geografiske områdene som Utviklingsfondets partnere dekker i høylandet i Vest-Guatemala. Tilbudet av aktiviteter vil variere litt mellom de tre partnerorganisasjonene. Ungdommene kan fritt velge hvilke komponenter de vil engasjere seg i så lenge budsjettet gir rom for det. Den økte satsingen på jordbruk vil ikke føre til at ungdommene går glipp av vanlig skolegang. Det vil legges til rette for at begge deler er mulig å gjennomføre samtidig.

Målgruppen

Programmet «Uten mat, stopper alt» vil nå ut til urfolksungdom mellom 13 og 19 år i høylandet i den vestlige delen av Guatemala, i fylkene Huehuetenango, Quiché, San Marcos, Totonicapán og Sololá. Utviklingsfondet vil sette søkelys på denne regionen pga. den høye fattighedsraten og dens sårbarhet for klimaendringer.⁶

Programmet vil nå ut til urfolksungdom hovedsakelig fra mayafolkene *mam*, *k'iche'*, *q'anjob'al* og *akateco*.⁷ Halvparten av målgruppen vil være jenter. Ungdom med funksjonsnedsettelse vil

⁶ HDI i kommunene der programmet skal gripe inn varierer mellom 0,428-0,637, sammenlignet med landsgjennomsnittet på 0,702 (HDI 2019).

⁷ Det finnes 21 mayafolk i Guatemala, alle med eget språk. De nevnte folkegruppene er de dominerende i programområdet i høylandet i den vestlige delen av landet.

inkluderes i programmet og være en del av målgruppen. Programmet vil jobbe opp mot lokalsamfunnene, foreldre, grasrotorganisasjoner og lokale og sentrale myndigheter. Familiene til urfolksungdom som mottar klimatilpasningstiltak vil dra nytte av økt matsikkerhet. Gjennomsnittstørrelsen på husholdningene i programområdet er 5,5 personer⁸, slik at tiltakene for å øke matproduksjonen vil nå mange tusen.

Ungdomsmedvirkning

Programmet er utviklet gjennom en deltakende planleggingsworkshop i Guatemala hvor ungdommer, representanter fra hver partnerorganisasjon og Utviklingsfondet deltok. På bakgrunn av en grundig problemanalyse ble delmål og resultater identifisert.

Ungdom vil delta aktivt i videre planlegging, gjennomføring, oppfølging og monitorering av programmet. Utviklingsfondet har fra tidligere OD-program god erfaring med involvering av ungdom i programmenes styringskomitéer, hvor ungdom og lokale partnere tar strategiske beslutninger for programmet, samt har oversikt over framgang og utfordringer i programmet. Dette vil videreføres i det nye programmet i Guatemala. Ungdomsrepresentantene fra de fem fylkene i høylandet velges fra egne grasrotorganisasjoner. I tillegg til ungdommene vil styringskomiteen bestå av noen representanter fra Utviklingsfondets tre partnerorganisasjoner, inkludert en koordinator på landsnivå. Styringskomiteen møtes med jevne mellomrom, og vil behandle spørsmål om fysisk og økonomisk utførelse, og ta korrigerende beslutninger om nødvendig. På denne måten vil ungdommene delta i administrasjonen av prosjektet.

Ungdom som blir kurset innen jordbruk, husdyrhold, skogforvaltning og klimatilpasning vil fungere som "promotører" og videreformidle kunnskapen til andre ungdommer. Partnerne har allerede etablert denne modellen, men vil styrke dette betraktelig gjennom OD-prosjektet.

For å komme fram til vinklingen «Uten mat, stopper alt» har vi gjennomført en fokusgruppediskusjon på en ungdomsskole i Oslo.

DEL 2: SØKERORGANISASJONENE

Lokale partnere og nasjonale myndigheter

Utviklingsfondet vil involvere tre lokale partnere i programmet. De tre utvalgte partnerne kjenner hverandre godt fra før, og de har alle høy teknisk kompetanse og intern kapasitet. De har etablert velfungerende mekanismer for koordinering, diskusjon, utveksling og samarbeid. Alle partnerne er medlemsbaserte organisasjoner, noe som sikrer representativitet for målgruppen. Partnerne vil gjennom styringskomiteen være ansvarlige for implementeringen av prosjektaktiviteter i sine respektive geografiske områder. Utviklingsfondet vil legge til rette for læring og erfaringsdeling mellom partnerne som en del av den overordnede koordineringen av programmet.

Assosiasjonen for organisasjoner fra Cuchumatanesfjellene (ASOCUCH) var Utviklingsfondets hovedpartner i Guatemala under OD 2007 og har solid erfaring med inkludering av ungdom i grasrotorganisasjoner og kooperativer. ASOCUCH har spesialkompetanse innenfor landbruk, klimatilpasning, inntektsbringende aktiviteter og påvirkning. ASOCUCH ble etablert i 1994, og er en paraplyorganisasjon som jobber med ni foreninger og elleve kooperativer. Organisasjonen har totalt 10 908 medlemmer hvor 50 % er kvinner. Med sin lange erfaring har ASOCUCH oppnådd en meget høy teknisk kompetanse og troverdighet i Guatemala.

⁸ Tallet er basert på en baselineanalyse gjennomført av Utviklingsfondet i 2021.

Assosiasjonen Maya-Mam for Forskning og Utvikling (AMMID) representerer urfolket Mam og jobber for å styrke urfolks sosiale, kulturelle, politiske og økonomiske rettigheter. Prinsipper om harmoni, rettferdighet og respekt for naturen er grunnleggende verdier for organisasjonen. AMMID er opptatt av matsikkerhet og klimatilpasning, og har 1500 medlemmer, hvor mer enn 85 % er kvinner.

Assosiasjonen for kollektiv skogforvaltning i Guatemala (UTZ CHE') er et nettverk av urfolk, lokalsamfunn og bondeforeninger som setter søkelys på bærekraftig forvaltning av naturressurser og urfolks landrettigheter. Utz Che' er en vaktbikkje med mange unge ansatte som holder myndighetene ansvarlige ved brudd på menneskerettigheter og miljø-ødeleggelser. Organisasjonen har 42 000 medlemmer fra hele landet, som forvalter og beskytter 74 000 hektar skog.

De tre organisasjonene har en utbredt kontakt med ulike myndighetsinstanser, og det vil være relevant å videreføre disse for OD-prosjektet. Den statlige utviklingsplanen *K'atun, Vårt Guatemala 2032* er rettet mot matusikkerhet, underernæring, klimaendringer og kjønnsulikhet. Planen er i tråd med FNs bærekraftsmål og er forankret i et sett med retningslinjer og lover. ODs program er godt på linje med denne statlige planen. Som eksempel på myndighetsorganer det vil være naturlig å samarbeide med kan nevnes *Landbruksdepartementet MAGA, Den nasjonale ungdomskommisjonen CONJUVE* og *Teknisk institutt for opplæring og produktivitet INTECAP*. I OD-programmet vil det være nødvendig å samarbeide med landsbyenes råd for bygdeutvikling (de såkalte COCODE), og de kommunale utviklingsrådene (COMUDE), en koordinerende enhet for deltakelse på kommunalt nivå.

Risikovurdering

Foreldres tillit til og forståelse av programmet. Det kan eksistere en frykt for at ungdom, spesielt jenter, skal bli utsatt for farlige situasjoner og at de blir bedt om å holde seg hjemme. Dette kan påvirke programmet negativt. Tiltak for å øke tillit og aksept inkluderer god dialog med foreldrene. Det må legges til rette for ungdomsorganisering på kjente arenaer (f.eks. skole og samfunnshus), bevisstgjøring i lokalsamfunn om likestilling og sosial inkludering, og implementering av programmet i områder der partnere allerede er etablert.

Ungdom faller ut: Landbruksproduksjon kan ha sine uår, og økt ungdomsinnflytelse i grasrotorganisasjoner og lokaldemokrati kan ta tid. Det faktum at endringer tar tid kan virke demotiverende. Ungdomsorganisasjoner kan miste medlemmer på grunn av migrasjon. Ved å gi ungdom stor innflytelse over aktivitetene til ungdomsorganisasjonene og fremme bedre utsikter, samt tett oppfølging slik at de ikke føler seg overlatt til seg selv, vil risikoen reduseres.

Risikoen for misunnelse ved tildeling av midler, samt misbruk av midler og nepotisme vil kunne påvirke programmet negativt. Åpenhet om planer og bruk av midler, og klare kriterier for tildeling av de ulike støtteordningene reduserer risikoen. Tydelige retningslinjer for midler til ungdomsorganisasjonene, og at alle ungdomsorganisasjonene har tilgang på midler, hindrer konkurranse. Egen revisjon, der ungdom og lokalsamfunn går gjennom og sjekker regnskap og aktiviteter, vil kunne fungere som en viktig kontrollmekanisme. Opplæring i antikorrupsjon blant alle involverte er et annet viktig tiltak.

Tilbakebetaling av lån. Ideen med grønne kreditter er at produsenten betaler tilbake beløpet med en lav rente, slik at andre småprodusenter senere kan søke på den samme ordningen. Det kan oppstå risiko ved mikrokredittfinansiering dersom ungdom sliter med å opprettholde tilbakebetalingsforpliktelsene. F. eks. er migrasjon blant rural ungdom en større utfordring i Guatemala, og klimaendringene vil kunne føre til enkelte uår i produksjonen. Samarbeidsorganisasjonene skal identifisere gode eksisterende lånesystemer, med en ikke for høy rente, realistiske kriterier og individuell nedbetalingsplan.

Politisk ustabilitet. Muligheten for politisk og sosial uro er høy etter presidentvalget i 2023 der sosialdemokraten Bernardo Arévalo vant, siden den privilegerte makteliten nå føler seg truet av Arévalos antikorrupsjonsagenda (muligheten for politisk kupp er til stede). Sosial uro og et samfunn preget av mye vold og kriminalitet, kan legge bånd på ungdommenes utfoldelse og aktiviteter. Både Utviklingsfondet og dets samarbeidspartnere følger situasjonen tett og vil om nødvendig sette i gang tiltak for å begrense eventuell negativ innvirkning på programmet.

Naturkatastrofer. Programmet kan bli negativt påvirket av naturkatastrofer som orkaner, flom, jordskjelv, jordskred og vulkanutbrudd. I en slik situasjon settes programaktivitetene på vent, og det vil bli foretatt en nøye vurdering av situasjonen før den gjenopptas. Utviklingsfondet og partnerne etterlever omfattende sikkerhets- og risikoanalyser og vil følge sikkerhetsrutiner dersom situasjonen tilsier det.

Utviklingsfondet

Utviklingsfondet er en norsk miljø- og utviklingsorganisasjon som jobber for å redusere sult og urettferdighet. Bærekraft, solidaritet, likestilling og integritet er styrende verdier for vårt arbeid. Organisering og styrking av fattige og marginaliserte gruppers mulighet til å påvirke beslutninger har vært en viktig del av vårt arbeid siden oppstarten i 1978. Klimaendringene byr på store utfordringer for småbonden, og de rammer de som har minst aller hardest. Derfor er klima og miljø en viktig del av vårt utviklingsarbeid. Utviklingsfondet er partipolitiske og religiøst nøytrale.

Utviklingsfondet har mer enn 15 års erfaring med programvirksomhet i Guatemala. Programmet bygger på erfaringer fra OD 2007 og vil inngå i vårt eksisterende program i Guatemala, hvor vi jobber med å styrke mostandstandskraft og rettigheter hos urfolk og lokalsamfunn på landsbygda. Erfaring fra tidligere OD-program gjør at vi er godt kjent med ODs arbeidsmetoder, verdigrunnlag og målsetninger.

Utviklingsfondets arbeid er bygd på solidaritet med fattige mennesker på landsbygda, og vi støtter dem i kampen om en bedre tilværelse. Småbøndene er de viktigste matprodusentene i verden – og det er også de som sulter mest. Vi jobber sammen med dem for å finne gode og enkle metoder slik at de kan få bedre og flere avlinger, mer mat på bordet og et overskudd som kan selges. Slik kan barna gå på skolen og få legebehandling neste gang de blir syke. Slik utryddes fattigdom.

Utviklingsfondet samarbeider tett med lokale organisasjoner som kjenner forholdene, finner løsninger og setter i gang tiltak sammen med de fattige selv. For at prosjektene skal gi resultater som varer, er det viktig at målgruppen er aktive deltakere i hele prosessen og at de ulike gruppenes kunnskap og erfaringer verdsettes og styrkes. Organisering, økt bevissthet om rettigheter og styrking av troen på at fattige og lokalbefolkningen selv skal være med på å finne de riktige løsningene og skape samfunnsendringer er grunnleggende i vårt arbeid. Samtidig som vi tror på lokale løsninger er det viktig å endre urettferdige lover og systemer som påvirker fattiges livsvilkår, rettigheter og muligheter negativt. Vi kobler lokale og nasjonale utfordringer til de globale, og sammen med våre samarbeidspartnere arbeider vi for å påvirke både lokale og nasjonale myndigheter, og de større og mer mektige internasjonale aktørene.

Utviklingsfondets har unike samarbeid med norske bondeorganisasjoner og god kjennskap i distriktene. Vi tror at både tematikken og våre norske forbindelser kan bidra til å få nye skoler med på OD 2024. Norges Bondeungdomslag er en av Utviklingsfondets samarbeidspartnere. Skulle vi få deldelt OD, stiller de seg trolig positivt til å bidra til å spre informasjon i sine kanaler.

Spire

Utviklingsfondets ungdomsorganisasjon, som oppsto som følge av OD 2003, vil være en viktig samarbeidspartner for en eventuell OD kampanje og OD program i Guatemala. Spire er en ungdomsorganisasjon som jobber for en rettferdig og bærekraftig fordeling av verdens ressurser. Spire ønsker å se de store sammenhengene bak det som skaper urettferdighet. Derfor har de fokus på miljø, matsikkerhet og internasjonal handel. Spire påvirker politikere i Norge og internasjonalt for å skape endring. De samarbeider med ungdom i Sør og driver informasjonsarbeid for å inspirere norsk ungdom til handling.

Spire har vært involvert i arbeidet med utarbeidelse av søknad fra starten av, og vil også videre ha en sentral rolle i kampanjearbeidet. Spire vet hva som engasjerer ungdom og hvordan man nærmer seg målgruppen. Gjennom sine syv lokallag og 1300 medlemmer har Spire et nettverk av engasjerte ungdommer som driver kampanjer mange steder i landet. Spire har et samarbeid med ungdomsgruppene tilknyttet OD 2014, og vil kunne bruke denne erfaringen i en ny kampanje. I 2018 startet Spire utveksling med to av partnerne i Etiopia og Malawi gjennom NOREC, og ungdom som var organisert gjennom OD 2014 deltok i dette. Dette er en måte samarbeidet mellom Spire og Utviklingsfondet skaper viktige utvidede effekter.

Kompetanse, erfaring og vilje til å styrke ungdomsmedvirkning

Varige samfunnsendringer kan ikke oppnås hvis ikke framtidens generasjoner er med. Derfor er ungdom en viktig målgruppe for Utviklingsfondet. Vi tror på de unges kapasitet og evner. Vi ønsker å ha med ungdom og lære av deres ønsker om nytenkning, og vi vil høre på deres forslag til alternative løsninger. Vi jobber derfor sammen med ungdom for å øke deres deltagelse og styrke deres mulighet til å være med å bestemme i utviklingsprosesser.

Utviklingsfondet har svært positive erfaringer fra tidligere OD-prosjekter. Siden vårt første OD-prosjekt i 1992 har vi bygd og utviklet kompetanse på å jobbe med ungdom. Erfaringene fra de tre siste programmene (Sri Lanka 2003, Mellom-Amerika 2007 og Malawi 2014) har gjort oss enda mer overbevist om hvor viktig og motiverende dette arbeidet er. Gjennom både OD-prosjektene og andre prosjekter med ungdom har vi lært mye om hvilke faktorer som motiverer og muliggjør ungdomsdeltakelse og engasjement. Vi har møtt utfordringer som har bidratt til nytenkning og utvikling av nye arbeidsmetoder. Å endre samfunnets innstilling til ungdomsdeltakelse og påvirkningsmuligheter der ungdoms rettigheter står svakt, tar tid. Å bygge selvtillit og endre holdninger og handlingsmønstre krever tålmodighet.

Spire (Utviklingsfondets ungdomsorganisasjon) har lært oss mye om hvordan norsk ungdom engasjeres, og ikke minst om hvilken ressurs de er for arbeidet vi alle samler oss om. Spire har vært med i planlegging og utforming av programmet, og vil være en viktig ressurs under kampanjen og gjennomføringen av programmet.

Rutiner for oppfølging og kontroll

Utviklingsfondet vil ha hovedansvaret for at programmets mål blir oppfylt. Vi vil benytte våre eksisterende rutiner for koordinering og oppfølging, og ha tett kontakt med partnerorganisasjonene gjennom hele perioden. Programmet vil gå inn i vårt eksisterende landprogram i Guatemala. Rutinemessige reiser til prosjektområdene vil gjøre det mulig med jevnlig besøk i prosjektområdene og nært samarbeid med partnere. Utviklingsfondet implementerer ikke prosjekter selv, men jobber gjennom lokale organisasjoner.

Det vil opprettes en styringskomité, hvor alle partnerne og representanter fra målgruppene deltar. En nasjonal programkoordinator vil bli ansatt, og vil stå for den daglige oppfølgingen av ungdomsorganisasjonene og partnere, og sørge for god koordinering av aktivitetene. Utviklingsfondet vil ha ansvar for gjennomgang av årsplaner, skriftlige rapporter og regnskap fra partnerne, samt rapportering og kontakt med OD i Norge.

Søknad OD 2024 – Uten mat, stopper alt!

Utviklingsfondet vil jobbe kontinuerlig med de lokale partnerne for å styrke deres kompetanse innen resultatbasert prosjektoppfølgning. Vi jobber med å styrke våre samarbeidspartnere på områder som økonomisk oppfølging og antikorrupsjon. Vi har faste systemer for økonomisk oppfølging av alle prosjekter. Lokalt ansatte, sammen med ansatte i Oslo, utfører kontroller, følger opp regnskap og rapporter. Prosedyrer for varsling og håndtering av mistanker om korrupsjon er en del av kontraktene vi inngår med våre partnere. Vi gjennomfører anti-korrupsjonsopplæring både for egne ansatte og for partnerorganisasjonene. Utgangspunktet er nulltoleranse for korrupsjon. Ved mistanke om mislighold av midler igangsettes grundig gjennomgang av regnskap og støttedokumenter, inkludert ekstern ekspertise. Det iverksettes tiltak og alvorlige brudd kan føre til umiddelbar stans av samarbeidet.

Det inngås en bindende kontrakt med partnerne årlig. Kontraktene inneholder kriterier for bruk av midler og for rapportering av eventuelle mislighold. Alle prosjektrengskaper revideres av lokal revisor, og deretter av revisor i Norge. Utviklingsfondet signerer kontrakt med alle revisorer, og revisjonen følger internasjonale standarder. Vi gjennomgår revisjonsrapporten med lokale samarbeidspartnere, og eventuelle oppfølgningstiltak etter anbefaling fra revisor planlegges og følges opp av våre ansatte i fellesskap.

Annex 1 BUDSJETT Operasjon Dagsverk 2024

Investeringer	127 500
Resultat 1: Ungdom har økt kunnskap om og kapasitet til å tilpasse seg klimaendringene	3 052 500
Resultat 2: Økt matproduksjon og entreprenørskap	2 000 000
Resultat 3: Ungdom er organisert, har styrket sine rettigheter og har økt påvirkningskraft	1 471 000
Program personellkostnader	2 100 000
Læring og evaluering	300 000
Program kostnader	8 923 500
Administrative og økonomiske personalkostnader	935 250
Andre administrative kostnader	501 750
Partnernes administrative kostnader	1 437 000
Teknisk oppfølging og kapasitetsbygging	912 000
Administrative kostnader Utviklingsfondet	600 000
Totale kostnader (fire år)	12 000 000
Total budsjett per organisasjon	
ASOCUCH	4 725 000
Utz Che	2 925 000
AMMID	2 925 000
Kostnader administrert av Utviklingsfondet	1 425 000
Totale kostnader (fire år)	12 000 000